

Wat wilt u op radio en tv ?

2008

Onafhankelijke Programmaraad Friesland

Jaarverslag 2008

Inleiding

De onafhankelijke Programmaraad Friesland is een door acht Friese gemeenten benoemd orgaan, met als opdracht het jaarlijks opstellen, voor het werkgebied van UPC, van een advies voor het **ANALOGE** zenderpakket voor zowel radio als televisie.

Uitgangspunt voor het advies is het kiezen van het meest pluriforme en meest aantrekkelijke programmapakket voor de consument tegen een redelijke prijs.

Voorgeschiedenis

Verkoop aandelen

Televisie en radio zijn belangrijke onderdelen van het publieke domein. De overheid heeft als taak om een pluriform en betaalbaar programma-aanbod te waarborgen. Toen de gemeenten in 1994/1995 besloten de aandelen in Telekabel N.V. te verkopen, was dit mede gebaseerd op het feit dat de gemeenten van mening waren dat er geen direct belang bij de overheid zou liggen in het aanbieden van nieuwe diensten via de kabel (zoals het toegang bieden tot grote databanken, het op elektronische wijze aanbieden van diensten, beeldtelefonie, sociaal-medische alarmeringssystemen, alarmering c.q. beveiliging etc.). De gemeenten waren van mening dat hiervoor veel meer een rol zou zijn weggelegd voor private ondernemingen, waarbij het marktmechanisme de aard en omvang van deze nieuwe diensten zou kunnen reguleren.

Inmiddels is gebleken dat er niet veel terecht is gekomen van de toekomstvisie van destijds en

- dat wij met z'n allen nog steeds in sterke mate afhankelijk zijn van de regionaal monopolist UPC,
- dat van marktwerking nauwelijks sprake is,
- dat UPC haar machtspositie misbruikt.

Wij zullen dit nader toelichten.

Wijzigingen Mediawet 1997 en 2004

1997

In 1997 werd de mediawet gewijzigd. De wet bevat een aantal aanpassingen op het terrein van de kabeltelevisie en –radio. De belangrijkste wijziging betreft de invoering van een Onafhankelijke Programmaraad Friesland voor de kabel. Gemeenten moeten een Onafhankelijke Programmaraad Friesland instellen die de beheerder van het kabelnet adviseert over het programma-aanbod. Dit is bedoeld als een tijdelijke situatie, bedoeld om de consument in bescherming te nemen tegen de kabelexploatanten. Deze situatie geldt tot het moment waarop het monopolie van de kabelexploatanten is beëindigd en alle kabelexploatanten toegang hebben tot de Nederlandse kabelnetten of de consumenten volstrekte keuzevrijheid hebben in het samen te stellen pakket.

2004

De bedoeling van de wetswijziging was om de programmaraden meer invloed te verschaffen. Hiervan is echter niets terecht gekomen. Een verandering betreft het verbod op belangenverstrengeling van leden van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland hetgeen wij van harte toejuichen.

Taken en bevoegdheid

Doelstelling

Het kiezen van het meest pluriforme en meest aantrekkelijke programmapakket voor de consument tegen een redelijke prijs.

Effect

Door het werk van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland wordt de consument beschermd tegen verdergaand machtsmisbruik door de kabelexploitant.

Gebied

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland brengt advies uit aan de directie van UPC omtrent de samenstelling van het standaardpakket voor kabeltelevisie en kabelradio in de gemeenten Tytsjerksteradiel, Smallingerland, Heerenveen, Boarnsterhim, Ferwerderadiel, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel en Leeuwarden. Friesland telt 645.000 inwoners. Hiervan wonen 276.000 inwoners in de acht gemeenten met 125.000 huishoudens. Het aantal abonnees bedraagt 104.000, dat is 90 % (cijfer 2007), hetgeen overeenkomt met het landelijke gemiddelde. Met ingang van 2006 adviseert de Onafhankelijke Programmaraad Friesland niet meer voor de inwoners van de gemeente Achtkarspelen.

Onafhankelijk adviesorgaan

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland wil er met nadruk op wijzen dat deze programmaraad een onafhankelijk adviesorgaan vormt dat werkzaam is voor de consumentenbelangen in de UPC-gebieden maar uitdrukkelijk niet werkt voor de belangen van UPC. De leden van de programmaraad worden door de gemeenteraad benoemd. Het is niet gelukt om met UPC tot een vorm van samenwerking te komen. UPC oefent een aparte vorm van marketing uit die gekenmerkt is door desinteresse in de wensen van zijn klanten.

Wettelijk basispakket

De wet zegt dat een kabelexploitant onverkort en gelijktijdig ten minste 15 televisieprogramma's en 25 radioprogramma's moet uitzenden. Dit is het wettelijke basispakket.

Een korte toelichting op de televisiesituatie: Van de 15 televisiezenders moeten 7 zenders beslist worden uitgezonden, dat zijn de zogenaamde 'must-carry-zenders' die wij aanduiden als groep A. De overige 8 zenders kan de programmaraad voorschrijven (groep B). Het standaardpakket bevat 29 zenders. Groep C bestaat dus uit 14 zenders.

Reikwijdte advies

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland adviseert over de invulling van het wettelijke basispakket van 15 televisiezenders, maar feitelijk dus slechts over 8 zenders omdat 7 zenders voorgeschreven zijn. Dit noemen wij de wettelijke adviesbevoegdheid.

In Friesland was al vanaf 1991 een programmaraad actief die adviesbevoegdheid bezat met betrekking tot het totale programmapakket. Toen het kabelnet in 1995 eerst aan NUON en vervolgens aan UPC werd verkocht, werd uitdrukkelijk in de verkoopcontracten bepaald dat de bestaande adviesbevoegdheid van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland ook in de toekomst dient te worden gerespecteerd. Dit noemen wij de contractuele adviesbevoegdheid. Deze heeft dus betrekking op alle 29 televisiezenders en 38 radiozenders. De Mediawet biedt een minimumregeling met betrekking tot de wettelijke adviesbevoegdheid en sluit de contractuele adviesbevoegdheid niet uit.

Onze raad heeft de relevante documenten bestudeerd en is in overleg met onze advocaat tot de conclusie gekomen dat wij in aanvulling op de beperkte wettelijke adviesbevoegdheid, de ruime contractuele adviesbevoegdheid bezitten. Wij hebben UPC over ons standpunt geïnformeerd. UPC heeft daarop gereageerd met het ontkennen van de contractuele adviesbe-

voegdheid. Overigens heeft meer dan de helft van de programmaraden adviesbevoegdheid voor het totale pakket.

Consequenties voor de adviezen kabeltelevisie en kabelradio

In de uitgebrachte adviezen gaat Onafhankelijke Programmaraad Friesland uit van zijn contractuele, uitgebreide, adviesbevoegdheid. UPC erkent deze bevoegdheid niet en hoeft, strikt juridisch, in haar zienswijze slechts dat deel van de adviezen op te volgen dat betrekking heeft op het wettelijke basispakket. In de praktijk neemt UPC echter meestal ook onze adviezen met betrekking tot de overige zenders over (groep C).

Monopoliepositie UPC

UPC-Digital

Naast het standaardpakket heeft UPC sinds een aantal jaren het UPC-Digitalpakket op de markt gebracht. De aantrekkelijkheid van UPC-Digital werd verkregen door interessante televisiezenders met een hoog marktaandeel die eerst in het Standaardpakket zaten over te hevelen van het UPC-Standaardpakket naar UPC-Digital. De aantrekkelijkheid van het analoge kabelaanbod werd door de handelwijze van UPC uitgehold. UPC leek het doel te hebben de aantrekkelijkheid van de via de kabel door te geven zenders te willen verminderen teneinde de behoefte te creëren om UPC-Digital aan te schaffen naast het kabelabonnement. UPC heeft op de kabel een monopoliepositie die zij in de afgelopen jaren heeft misbruikt.

Doorgiftebeleid

Jaarlijks verspreidt UPC zogenaamde kabeltelevisienota's. UPC heeft inmiddels de Kabeltelevisienota 2006 – 2007 aan de programmaraden verstuurd. Op pagina 4 van haar laatste nota schrijft UPC: "Gezien het toenemende aantal klanten van UPC dat programma's uit het standaardpakket in hun digitale versie bekijkt, kiest UPC ervoor om de mogelijkheid van parallelle digitale distributie een voorwaarde te maken voor analoge distributie." Een zender die alleen analoog uitzendt, wordt dus geweigerd!

Implementatie Radioadvies

In een brief van 26 april 2005 heeft UPC eenzijdig medegedeeld dat het radioadvies voortaan een looptijd heeft van twee jaren in plaats van 1 jaar zoals steeds gebruikelijk is geweest. Als reden noemt UPC dat de adviezen van de programmaraden in de laatste jaren tot weinig veranderingen in het radiopakket hebben geleid. De 12 programmaraden die aan UPC adviseren hebben een klacht ingediend bij het Commissariaat voor de Media. Het Commissariaat heeft UPC in het gelijk gesteld omdat in de wet niet expliciet staat vermeld dat de programmaraden jaarlijks adviseren.

Programma-aanbieders

Met zorg constateren wij dat het moederbedrijf van UPC, Liberty Media, niet alleen kabelnetwerken exploiteert, maar tevens actief is als aanbieder van Tv-programma's. UPC is dus ook betrokken bij de content, een zeer onwenselijke situatie. Uit onze contacten met programma-aanbieders die niet tot het UPC-concern behoren, blijkt angst om bij UPC in ongenade te vallen. Voor programma-aanbieders is een groot bereik van levensbelang, met het oog op de advertentie-inkomsten die nodig zijn voor het financieren van programma's.

Alternatieven

De consumenten hebben thans praktisch alleen één alternatief: de schotel. Steeds meer kabelabonnees beëindigen het contract met UPC. Vanaf april 2007 biedt Digitenne van KPN ook in ons gebied eindelijk een aantrekkelijk alternatief voor de kabel: digitale televisie- en radio-ontvangst via de ether..

Nieuwe werkwijze

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland stuurt zijn adviezen voortaan niet alleen naar UPC, maar ook naar de andere kabelexploitanten en KPN. Dit ligt in het verlengde van onze doelstelling. Achterliggende gedachte hierbij is de marktwerking aan te wakkeren, zodat er meer en hierbij ook goedkopere mogelijkheden binnen het bereik van de consumenten komen. Het besluit de adviezen aan meerdere kabelexploitanten en KPN aan te bieden, kent een anticiperend karakter. Het is te voorzien dat de monopoliepositie van UPC in ons gebied doorbroken zal worden als de liberalisering zich zal voortzetten. Omdat de Onafhankelijke Programmaraad Friesland gebonden is aan een geografisch gebied ontstaat er geen vacuum op het terrein van advisering op het moment van openstelling van de kabel voor andere marktpartijen. De invloed van de consumenten, via de Onafhankelijke Programmaraad Friesland, wordt hierdoor gemaximaliseerd en tegelijkertijd gecoördineerd.

Werkzaamheden Onafhankelijke Programmaraad Friesland in 2008

Overzicht

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland heeft in 2008 vijf maal vergaderd.

De belangrijkste werkzaamheden waren:

- Advies Kabeltelevisie 2009-2010
- Advies Kabelradio 2009-2010
- Contacten met abonnees, andere programmaraden en de Werkgroep Mediabeleid
- Website
- Veelvuldig contact met Kabelraden in zake Co-reguleringsmodel en andere mogelijke alternatieven inzake de rol van programmaraden in de (nabije) toekomst.

In 2008 zijn drie leden uit de programmaraad getreden.

Twee leden traden om persoonlijke redenen af. Eén lid trad af, omdat de maximale termijn van 2 maal vier jaar was bereikt. Het bestuur van de programmaraad heeft besloten om geen actie te ondernemen om nieuwe leden te gaan werven. Dit besluit is genomen na overleg met de leden van de Werkgroep Mediabeleid van de deelnemende gemeenten, mede gezien de onduidelijke situatie omtrent de toekomstige rol van de programmaraden. Het wachten is op duidelijkheid uit Den Haag hieromtrent. Zodra hierover duidelijkheid is, treedt het bestuur in contact met de overige leden van de programmaraad en de leden van de Werkgroep Mediabeleid over eventuele werving van nieuwe leden.

Wettelijk is het huidige ledental voldoende om de opgedragen taak gedegen uit te voeren. Het feit dat niet alle gemeenten vertegenwoordigd zijn in de huidige samenstelling van de programmaraad vormt ook voor de leden van de Werkgroep Mediabeleid geen belemmering voor het functioneren van de programmaraad Friesland.

Advies Kabeltelevisie 2009 - 2010

Het advies Kabeltelevisie 2009-2010 is op 15 januari 2009 bij UPC ingediend.

Het voorlopige TV-advies is op onze website en in de gemeentelijke media gepubliceerd. De abonnees zijn in de gelegenheid gesteld er op te reageren, waarna het TV-advies definitief is geworden. De werkgroep Mediabeleid heeft een exemplaar ter kennisname ontvangen. De werkgroep Mediabeleid wordt gevormd door de ambtenaren mediabeleid van de betrokken 8 gemeenten. Het advies is integraal op de website gepubliceerd. Ook is het advies naar andere kabeltv-aanbieders, kabelraden.nl en alle andere programmaraden verzonden.

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland handhaaft uiteraard het zgn. Must-carry pakket. Hierin zijn geen wijzigingen ten opzichte van vorig jaar gekomen.

Op basis van haar ervaringen met UPC adviseerde de Onafhankelijke Programmaraad Friesland wederom alle "bedreigde" zenders te plaatsen in groep B. Dat zijn de volgende zenders: ARD, ZDF, BBC 1, BBC 2, CNN, Discovery Channel, National Geographic Channel en Eurosport. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland heeft begrepen dat ook andere programmaraden van deze mogelijkheid gebruik maken omdat de kabelexploitant de reclamezenders van de HMG-Groep en de SBS-Telegraaf-Groep toch niet van de kabel zal verwijderen omdat hieraan grote commerciële belangen zijn verbonden.

UPC noemt als argument voor het verwijderen van zenders de "technische capaciteit". De Onafhankelijke Programmaraad Friesland heeft herhaaldelijk gevraagd hoeveel zenders in de 8 gemeenten "technisch" kunnen worden doorgegeven. Er is echter nimmer antwoord ontvangen. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland herhaalt nadrukkelijk zijn vraag: Welke technische capaciteit heeft het kabelnet in onze 8 gemeenten?

Navraag bij verschillende programmaraden levert een groot verschil aan capaciteit op ten

aanzien van het aantal kanalen op het open net. Alkmaar kent bijvoorbeeld 41 open zenders, tegen 29 in Leeuwarden. In het algemeen komen er tussen de 30 en 34 zenders voor. Dat betekent ook voor onze Onafhankelijke Programmaraad Friesland dat wij meer zenders voor het open net kunnen adviseren. Ons verzoek is dan ook om na te gaan of wij niet van 29 zenders naar ca 34 zenders (het meest voorkomende aantal) zenders op het open net kunnen gaan.

Samenvatting TV-Advies 2009 - 2010:

Wij adviseren, net als vorig jaar, om het aantal zenders op het open net uit te breiden van 29 (enkele gemeenten hebben een operationele regionale zender in het must carry pakket (Deel A), dan is het 30 zenders) naar 34 zenders conform de overige UPC gebieden.

De Programmaraad Friesland tot de conclusie gekomen dat het wettelijke gedeelte (Deel B) TV-advies 2009-2010 geen significante wijzigingen bevat ten opzichte van het TV-advies 2008-2009. Wij handhaven ons advies van 2008-2009 wat betreft het wettelijke gedeelte (deel B) en blijven bij ons standpunt van vorig jaar, dus geen wijzigingen.

Wij adviseren toe te voegen aan het standaardpakket;

- **NDR fernsehen.**
- **TRT**
- **ARTE**
- **MEZZO**

NDR Fernsehen

Dit jaar en vorig jaar heeft de programmaraad aandacht geschonken aan de binnengekomen reacties op het wegvallen van NDR.

Wij komen tot de conclusie dat de blijvende reacties van abonnees inzake de terugkeer van NDR niet genegeerd kunnen worden vanwege:

- de voorkeur voor publieke omroepzenders;
- de culturele affiniteit van het gebied met het programma-aanbod op NDR;
- de eigenstandige betekenis van NDR voor een kleiner, maar daarentegen bij de doelgroep sterk bekeken zender.

ARTE

De Programmaraad Friesland heeft zich uitvoerig laten informeren en heeft kennis genomen van de uitspraken van het Commissariaat voor de media over de kenmerken van de zender ARTE en komt tot de conclusie dat deze zender voldoet aan de selectiecriteria en een welkome aanvulling vormt van het standaardpakket. De zender is specifiek gericht op kunst en cultuur in brede zin. Een dergelijk aanbod ontbreekt in het huidige pakket. De voorkeur gaat uit naar de Duitstalige versie omdat de Duitse taal door de Friese bevolking beter wordt begrepen dan de Franse taal.

Mezzo

Mezzo richt zich op de liefhebbers van klassieke muziek en jazz. De brede programmering bestaat uit opera, ballet, kamermuziek, recitals en symphonieën, alsmede jazz en wereldmuziek. De programmaraad denkt met het toevoegen van deze zender, een mooi pluriform geheel te kunnen aanbieden aan de abonnee.

TRT

UPC heeft in december 2002 eenzijdig besloten TRT te vervangen door de non-stop reclamezender Tel Sell.

Tijdens de inspraak- en informatieavond in 2004 hebben zowel afgevaardigden van de Turkse / Marokkaanse groeperingen en de politiek hun standpunten kenbaar gemaakt aan een afvaardiging van UPC. Hieromtrent zijn richting UPC veel ongenoegens geuit, aangevuld met

de vele al ontvangen, boze reacties van Turkse Nederlanders die geen schotelantenne mogen of kunnen installeren omdat hun woning zich op een daarvoor ongeschikte plaats bevindt. De Programmaraad Friesland adviseert daarom nadrukkelijk om TRT wederom via de kabel uit te zenden, omdat dit op basis van de wettelijk vereiste pluriformiteit wenselijk is. Bovendien wordt het belang van TRT door de lokale politieke partijen onderkend. Zij onderschrijven op basis van politieke en maatschappelijke overwegingen daarmee het advies van de Programmaraad Friesland.

Advies Kabelradio 2009 - 2010

Het advies Kabelradio 2009-2010 is op 15 januari 2009 bij UPC ingediend.

Het voorlopige radio-advies is op onze website en in de gemeentelijke media gepubliceerd. De abonnees zijn in de gelegenheid gesteld er op te reageren, waarna het radio-advies definitief is geworden. De werkgroep Mediabeleid heeft een exemplaar ter kennisname ontvangen. Het advies is integraal op de website gepubliceerd. Ook is het advies naar andere kabeltv-aanbieders, kabelraden.nl en alle andere programmaraden verzonden.

Op basis van zijn doelstelling en de selectiecriteria heeft de Onafhankelijke Programmaraad Friesland een verdeling in categorieën doelgroepen respectievelijk programma-aanbieders gemaakt. Wij trachten een evenredige verdeling tussen verschillende soorten muziek (klassiek, diverse soorten populair), nieuws en informatie, regionale programmering en leeftijdsgroepen te realiseren. Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de zenderindeling die door het Ministerie van Economische Zaken wordt gehanteerd.

Wij hebben verder gebruik gemaakt van het luisteronderzoek dat in opdracht van UPC door het externe bureau Blauw in Friesland werd uitgevoerd. Bij het onderzoek naar het luistergedrag is gebruik gemaakt van het Intomart/GFK (Continue Luister Onderzoek) van oktober/november 2008. Tevens werd ons informatie door de betrokken zenders ter hand gesteld. Het eindadvies is derhalve niet alleen weloverwogen tot stand gekomen, maar bovenal ook op de actualiteit geënt.

Gedurende de periode waarin de programmaraad bezig was met het opstellen van het radioadvies 2009-2010 zijn we enkele malen geconfronteerd met beëindiging, format-wijziging en stopzetting analoge doorgifte van een aantal radiostations. Zelfs een in concept geadviseerd radiostation weigerde toegelaten te worden tot analoge doorgifte in de acht Friese gemeenten. Uiteindelijk zijn we tot een weloverwogen advies gekomen.

Samenvatting Radio-advies 2009 – 2010:

- **BNR-radio geheel verwijderen uit het pakket.**
- **TMF-radio geheel verwijderen uit het pakket.**
- **Waterstad FM verschuiven naar het wettelijk basispakket.**
- **Radio 6 verschuiven naar het wettelijk basispakket.**
- **City FM verschuiven naar het aanvullend pakket.**

De redenen hiervoor staan verwoord in het radio-advies 2008-2009 en gelden nog steeds:

BNR Nieuwsradio

BNR Nieuwsradio heeft in onze provincie een bijzonder gering marktaandeel (landelijk 0,7%). BNR Nieuwsradio willen wij uit het pakket laten verwijderen. Wij hebben, net als in 2007, ook in 2008 nauwelijks reactie ontvangen op ons voorgenomen besluit om afscheid te nemen van deze zender.

TMF Radio

Nadat RTL FM gestopt is met uitzendingen heeft UPC eigenhandig besloten om TMF Radio op de vrijkomende frequentie te plaatsen. Omdat de programmaraad hier in geen enkele inspraak heeft gehad en gezien het geringe marktaandeel (0,3%) adviseren we derhalve

TMF radio uit ons pakket te laten verwijderen. Net als in 2007 is hier geen enkele reactie op ontvangen.

Waterstad FM

Vanwege de bewezen continuïteit, groeiend marktaandeel en invulling van de regionale behoefte in Noord Nederland acht de programmaraad het zinvol deze zender in het wettelijk basispakket op te nemen.

Radio6/Concertzender

Implementatie van dit advies leidt er in ieder geval toe dat zowel Concertzender als Radio 6 beide in het wettelijk basispakket zijn geadviseerd.

Continuïteit voor deze beide zenders is op deze wijze door de programmaraad Friesland gewaarborgd voor het analoge radiopakket.

Contacten met abonnees

Middels het houden van een tweetal openbare vergaderingen inzake het op te stellen radio-advies en het TV-advies hebben de abonnees hun wensen kenbaar kunnen maken.

Het leidde tot een onverwacht grote opkomst van abonnees, hetgeen zeer op prijs is gesteld door de leden van de programmaraad. Wel zullen we in de toekomst ons moeten beraden over de opzet van de openbare zenderpresentaties.

Via de vernieuwde website en e-mail wordt intensief contact onderhouden met de abonnees en andere geïnteresseerden. Eind 2007 is een informatiefolder ontwikkeld, verspreiding van deze folder heeft plaatsgevonden in 2008.

Contacten met andere programmaraden

In het verslagjaar zijn de contacten met andere programmaraden verstevigd. Deze contacten leiden tot een toename van kennis, tot gezamenlijk optreden en helpt bij de strategiebepaling. Alle programmaraden in UPC-gebieden wisselen onderling stukken uit die voor elkaar van belang kunnen zijn. De programmaraden hebben gezamenlijk, zoals gemeld, het Commissariaat voor de Media gevraagd handhavend op te treden tegen het voornemen van UPC om de geldigheidsduur van het radioadvies te verlengen van 1 naar 2 jaar.

Contacten met het Steunpunt

In januari 2003 werd de Stichting Landelijk Steunpunt Programmaraden opgericht. De stichting met de zaaknaam Kabelraden.nl is een onafhankelijke instelling die de programmaraden ondersteunt in hun advisering aan de kabelmaatschappijen betreffende het kabelaanbod op radio en tv. Primair doel is het verhogen van de kwaliteit van programmaraden middels het aanbieden van een passend ondersteuningsaanbod. Het Steunpunt heeft een Handboek samengesteld dat een uitstekend hulpmiddel voor het functioneren van een programmaraad vormt.

Website

Op www.programmaraadfriesland.nl is onze website te vinden die in 2007 volledig werd vernieuwd door een lid van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland. Met behulp van open en transparante informatie over ons werk en een responsformulier komen wij in direct contact met de abonnees en kunnen hun voorkeuren vernemen. Adviezen van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland, notulen en alle overige stukken zoals pleitnota's worden op de website gepubliceerd. De website wordt veelvuldig bezocht. Sinds de vernieuwing van de website hebben meer dan 60.000 consumenten de website bezocht!

Co-reguleringsmodel

Het kabinet

Het kabinet schrijft op 2 juni 2006: “Het kabinet beziet samen met de programmaraden, de kabelsector, de programma-aanbieders en de Consumentenbond hoe de effectiviteit van de consumenteninvloed verder kan ontwikkelen.” Het zogenaamde co-reguleringsmodel moet de doelstelling realiseren.

De drie onderdelen van het co-reguleringsmodel:

Een gerenommeerd en onafhankelijk bureau voert ten minste eenmaal per jaar een representatief marktonderzoek uit onder de klanten van de desbetreffende kabelexploitant. Doel van dit onderzoek is dat klanten invloed hebben op de samenstelling van het pakket van de vrij toegankelijke televisieprogramma's van de kabelexploitant (zowel analoog als digitaal). De resultaten worden openbaar gemaakt.

De kabelexploitant legt het voorgenomen pakket, gebaseerd op de uitkomsten van het marktonderzoek, voor aan een representatief klantenpanel voor een kwalitatieve toets. De kabelexploitant maakt op basis van de toets van het panel zijn uiteindelijke keuze en rapporteert dit samen met uitkomsten van het marktonderzoek aan het Commissariaat voor de Media.

Daarnaast geeft de kabelexploitant voorlichting aan zijn klanten over zijn aanbod van radio- en televisieprogramma's.

Beoordeling door de Onafhankelijke Programmaraad Friesland

In algemene zin zijn wij van mening dat er een balans dient te bestaan tussen consument, programma-aanbieders en kabelexploitanten. De programma-aanbieders spelen echter geen enkele rol in het co-reguleringsmodel. De klanten worden gevraagd naar hun mening over bestaande programma-aanbieders. De klanten kunnen geen mening geven over programma-aanbieders die zij niet kennen. Wat mensen niet kennen, kunnen ze ook niet missen. Nieuwe programma-aanbieders hebben in dit model geen kans.

Het co-reguleringsmodel zal in de praktijk vergroting van de macht van de kabelexploitanten betekenen. Weliswaar worden er klantenpanels geïntroduceerd maar deze gaan werken per kabelexploitant en zijn dus niet regionaal gedifferentieerd. Dat betekent dat de per regio verschillende pluriformiteit van de bevolking niet meer tot zijn recht zal komen. Dat is een ernstige tekortkoming van het co-reguleringsmodel, waardoor de invloed van de consument daadwerkelijk zal worden verminderd en die van de kabelexploitant navenant wordt vergroot. Terecht wordt in het alternatief van kabelraden.nl gekozen voor een decentrale opzet van de consumenteninvloed. Het betreft hier een aandachtspunt van principiële betekenis. De door het kabinet in juni 2006 zelf onderschreven doelstelling (gericht op het verder ontwikkelen en effectiever maken van de consumenteninvloed) wordt in het co-reguleringsmodel ondermijnd. Logisch dat de VECAI achter het co-reguleringsmodel staat.

De 'kwalitatieve toets' die het consumentenpanel geacht wordt te realiseren is zonder inhoud. Immers, op geen enkele manier wordt aangegeven *welke criteria* gehanteerd worden. Dat gemis acht de onafhankelijke Programmaraad Friesland van wezenlijk belang.

Naast een marktonderzoek onder de klanten dient er ook een onderzoek plaats te vinden naar de voor- en nadelen van programma-aanbieders, als dit model onverhoopt gehandhaafd zou worden.

Het co-reguleringsmodel heeft een tweetal voordelen, namelijk

- Adviesbevoegdheid voor het totale pakket
- Adviesbevoegdheid voor het analoge en het digitale pakket.

Die voordelen zullen in een nieuw te kiezen model overeind moeten blijven. Maar per saldo zal door het wegvallen van regio-specifieke advisering en door het opheffen van de programmaraaden de consumenteninvloed afnemen.

Handhaving

Het Commissariaat voor de Media dient geen rol meer te spelen bij geschillen tussen programmaraaden en kabelexploitanten. In het verleden is gebleken dat het Commissariaat eenzijdig oordeelt in het voordeel van de kabelexploitanten.

Als de kabelexploitant en de Onafhankelijke Programmaraad Friesland van mening verschillen over de voorgestelde wijzigingen, dient een onafhankelijke geschillencommissie om het oordeel te worden gevraagd.

De aspecten van de “zwaarwegendheid” moeten inhoudelijk opnieuw worden gedefinieerd en bieden thans teveel escape-mogelijkheden voor de kabelexploitant. De kabelexploitant kan zich nu teveel verschuilen achter “vertrouwelijke stukken” die betrokkene wel kan hantieren maar niet hoeft te bewijzen.

Het advies van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland moet bindend zijn. De kabelexploitant kan bij de geschillencommissie om ontheffing vragen.

Consequentie

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland brengt voortaan alleen advies uit aan de directie van UPC over de samenstelling van het standaardpakket voor kabeltelevisie en kabelradio in de gemeenten Tytsjerksteradiel, Smallingerland, Heerenveen, Boarnsterhim, Ferwerderadiel, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel en Leeuwarden. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland heeft UPC geadviseerd het lokale netwerk van de gemeente Achtkarspelen te ontkoppelen van het gekoppelde netwerk van de bovengenoemde 8 gemeenten. Achtkarspelen is derhalve wettelijk verplicht zijn een eigen programmaraad met minimaal 7 leden te installeren.

Visie over analoge en digitale TV

De onafhankelijke Programmaraad Friesland heeft uitvoerig aandacht besteed aan de visie en de rol van de onafhankelijke Programmaraad Friesland met betrekking tot digitalisering. De onafhankelijke Programmaraad Friesland heeft het volgende standpunt: “Wie tevreden is met het bestaande aanbod van zenders, moet dat gewoon kunnen blijven zien.” Op onze website hebben wij de verschillende aspecten nader toegelicht. De belangrijkste vragen die bij consumenten leven, kunnen als volgt worden beantwoord (overigens kunnen aan onderstaande informatie geen rechten worden ontleend):

Wat betekent “analoog” en “digitaal”?

Uw huidige televisiepakket omvat 29 zenders en wordt het analoge pakket genoemd. Met analoog wordt de wijze van distribueren van de televisiezenders bedoeld. Over hetzelfde kabelnet kan UPC dezelfde televisiezenders ook op digitale wijze distribueren. Analoog of digitaal is dus een zuiver technische methode die niets te maken heeft met de zenders.

Welke keuzes heeft de consument?

De consument kan kiezen uit verschillende mogelijkheden om televisiezenders te kunnen bekijken. De satellietshotel rukt gestaag verder op. Schotelontvangst is over een wat langere termijn gerekend goedkoper dan het kabelabonnement. In 2007 is ook Digitenne in Noord-Nederland beschikbaar. Voor € 6,95 ontvangt u bij Digitenne 23 tv-zenders en 19 radiozenders. Ook dit is dus een goedkoper alternatief, u bespaart per jaar circa € 110 als u van het kabelabonnement overstapt naar Digitenne. Naast het huidige analoge UPC-kabelaanbod kunt u ook kiezen voor het digitale UPC-kabelaanbod.

Wat is het verschil tussen het analoge en het digitale aanbod?

Het digitale tv-pakket van UPC omvat 50 zenders. Dat zijn dus 21 zenders meer dan de huidige 29 zenders uit het analoge pakket. In de 50 zenders zijn alle 29 zenders uit het analoge pakket begrepen. U betaalt voor de extra 21 zenders € 4,00 per maand, per jaar dus € 48,00. De 50 zenders uit het digitale pakket komen dus naast het analoge pakket van 29 zenders en overlappen elkaar voor het grootste deel.

Blijft het analoge aanbod?

UPC zet het digitale aanbod uiteraard om commerciële reden in de markt. Dat is hun goed recht. De consument heeft echter evenzeer het recht om het analoge aanbod te willen blijven betrekken. UPC schrijft in de folder dat de kijker op alle TV's in huis naar dezelfde analoge zenders kan blijven kijken als nu al het geval is. Maar UPC schrijft echter naar ons dat het analoge pakket na verloop van tijd kleiner zal worden. Wat betekent "na verloop van tijd"? Dat is een rekbaar begrip. UPC wil op deze wijze de consument overhalen om voor het digitale aanbod te kiezen. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland zal alles in het werk stellen om te voorkomen dat de omvang van het analoge pakket wordt verminderd. Als de consumenten op grote schaal kiezen voor het digitale pakket zal UPC dit als signaal interpreteren om het analoge aanbod te laten verdwijnen. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland heeft het volgende standpunt: "Wie tevreden is met het bestaande aanbod van zenders, moet dat gewoon kunnen blijven zien." De Onafhankelijke Programmaraad Friesland zal dit standpunt onder andere via de publieke kanalen uitdragen.

Wat is het grootste voordeel van het analoge pakket?

Het belangrijkste voordeel van het analoge pakket is dat u dit pakket in uw huis op meerdere tv-toestellen zonder een decoder kunt ontvangen.

Wat is het grootste nadeel van het digitale pakket?

Voor het digitale pakket hebt u de beschikking over de door UPC ter beschikking gestelde decoder. Hiermee kunt u echter maar één tv-toestel van digitale televisiezenders voorzien. De eerste decoder ontvangt u van UPC gratis. Eén extra decoder zal naar verwachting circa € 100 kosten waarmee u dus wederom maar één extra toestel kunt aansluiten. Op dit moment wordt er per huishouden slechts één UPC-decoder geleverd. Door het verminderen van het aantal analoge zenders wordt de consument door UPC verleid om te zijner tijd over te stappen op de digitale pakketten.

Wat is het voordeel van het digitale pakket?

De ontvangst van de televisiezenders met de digitale techniek heeft als voordeel dat het signaal een betere kwaliteit heeft. De vraag is echter of uw tv-toestel geschikt is voor de ontvangst van digitale televisie en of inderdaad de kwaliteit een constant beter niveau heeft als op grote schaal digitale televisie wordt gedistribueerd.

Hoe gebeurt de installatie van de decoder?

UPC overhandigt de gratis decoder aan de consument maar sluit het apparaat niet aan op uw televisietoestel. U moet vanaf € 49,- betalen als het u niet lukt de doe-het-zelf installatie te realiseren. Als u de volledige installatie door een medewerker van UPC laat verzorgen, moet u € 69,- betalen. De decoder wordt dus wel gratis verstrekt maar niet gratis geïnstalleerd.

Wat is het nadeel van de afwijkende decoder?

De door UPC ter beschikking gestelde decoder werkt alleen in de UPC-gebieden. Dit geldt uiteraard ook voor door u eventueel extra gekochte decoders omdat u bijvoorbeeld ook digitale televisie in de slaapkamer wilt ontvangen of in een kamer van uw kind. Als u echter bijvoorbeeld van Hardegarijp naar Veenwouden verhuist, zijn de UPC-decoders waardeloos want in Veenwouden ontvangt u kabeltelevisie van Kabel Noord. Kabel Noord en Essent hanteren universele decoders die overal zijn te gebruiken, met uitzondering van UPC-gebieden. Deze decoders kosten circa € 99,- maar het digitale abonnement is gratis.

Waarom is geen sprake van echte keuzevrijheid?

UPC zegt dat de kijkers zelf hun pakket kunnen samenstellen. UPC suggereert hiermee dat de consument kan kiezen uit zenders om zijn pakket samen te stellen. Dat is echter niet het geval. De consument kan kiezen uit 14 (!) *pakketten van zenders*. De consument kan dus een *pakket van pakketten* samenstellen maar dat is heel iets anders dan een *pakket van zenders* samenstellen. U krijgt in het pakket zenders geleverd waar u niet om heeft gevraagd. Dit is te vergelijken met de kruidenier die u verplicht om koffiemelk te kopen als u een pak koffie koopt terwijl u zwartdrinker bent.

Wat verstaat de Onafhankelijke Programmaraad Friesland onder keuzevrijheid?

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland is van mening dat echte keuzevrijheid pas aanwezig is als de consument kan kiezen welke zenders hij wil zien. UPC is niet geïnteresseerd in een dergelijke mate van vrijheid omdat hij zenders in de huiskamer wil brengen waaraan hij verdient. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland is tevens van mening dat het kabelnet dat in eigendom is van UPC, ook aan andere kabelexploitanten ter beschikking moet worden gesteld. KPN moest zijn telefoonnet beschikbaar stellen aan andere aanbieders zoals Tele2, 1601 en dergelijke. Het is onbegrijpelijk dat de kabelexploitanten nog steeds een monopolie hebben op hun kabelnet. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland wil bereiken dat de consument op de kabel kan kiezen uit bijvoorbeeld Essent, Kabel Noord en UPC. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland stuurt zijn adviezen voortaan niet alleen naar UPC maar ook naar de andere kabelexploitanten en KPN.

Wat is landelijk de inhoud van het digitale pakket?

UPC wil het analoge pakket laten verdwijnen. UPC wil landelijk aan het digitale pakket overal dezelfde inhoud geven, dus overal dezelfde zenders uitzenden. Als er in het gehele land geen verschil meer is, is de rol van de programmaraad discutabel.

Welke rol heeft de Onafhankelijke Programmaraad Friesland?

De rol van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland als beschermer van de consument is in de Mediawet vastgelegd. De wetgever vindt het noodzakelijk om de bevoegdheid van de programmaraad stevig te verankeren. Deze wettelijke bevoegdheid van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland is uitdrukkelijk niet beperkt tot het analoge pakket maar richt zich evenzeer op het digitale pakket. Het landelijke Steunpunt Programmaraden zal er bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen op aandringen dat de consumenteninvloed via programmaraden ook in het digitale tijdperk gehandhaafd blijft.

Financieel Verslag 2008

Inkomsten

De inkomsten bestonden voornamelijk uit de bijdrage van UPC en de bijdrage van de gemeenten die met uitzondering van de gemeente Achtkarspelen wederom een bijdrage per inwoner per jaar hebben betaald. Op initiatief van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland was de bijdrage verlaagd van 5 cent naar 4 cent per inwoner. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland is de acht gemeenten bijzonder erkentelijk omdat zij door hun bijdrage het werk van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland mogelijk maken. In verband met de onduidelijkheid over de toekomst van de consumenteninvloed via de Onafhankelijke Programmaraad Friesland hebben wij aan de B & W's en de gemeenteraden voorgesteld de betaling voor 2008 op te schorten en dus te reduceren tot nul. Als het voortbestaan van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland na 2008 nog zinvol blijkt te zijn, zullen we met de B & W's en gemeenteraden opnieuw in contact treden over de financiering in 2009. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland bestrijdt de uitgaven voorlopig uit de reserves.

Bestuurskosten

De leden van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland ontvangen een forfaitaire vrijwilligersvergoeding voor reiskosten, onkosten, vergadervergoeding, internet- en emailkosten.

Vergaderkosten

De vergaderingen van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland zijn gedeeltelijk openbaar en vinden plaats in daartoe geschikte vergaderlocaties. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland is pluriform samengesteld en wil in consensus tot besluitvorming komen; er wordt de nodige aandacht besteed aan teamvorming. De Onafhankelijke Programmaraad Friesland vergadert meestal vier tot zes keer per jaar. De twee beeldvormende vergaderingen voor het radio- en het tv-advies zijn openbaar.

Secretariaatskosten

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland werkt met een decentraal secretariaat dat geleid wordt door de secretaris. Eén van de leden van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland verzorgt de contacten met de consumenten, en ander lid onderhoudt de contacten met de programma-aanbieders en de webbeheerder verzorgt de website.

Overige uitgaven

De Onafhankelijke Programmaraad Friesland schenkt bijzondere aandacht aan de communicatie met de consumenten door het plaatsen van advertenties in de regionale dagbladen en, voor zover mogelijk, in de huis-aan-huisbladen.

Resultaat

Het resultaat wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve waaruit investering in onderzoek naar de wensen van de consumenten zal worden bekostigd en waaruit juridisch advies wordt betaald.

Algemene Reserve

De bankstand bedraagt eind 2008 € xxxxx.

De bankstand is de som van de resultaten van de jaren 2002 tot en met 2008.

Begroting 2009

De begroting van 2009 laat een positief resultaat zien van € xxxxx.

Drachten, 15 april 2009.

Bijlagen:

1. Tv-advies 2009 - 2010
2. Radioadvies 2009 - 2010
3. Financiën 2008, begroting 2009 niet beschikbaar in de web-versie
4. Leden van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland.

Programmaraad Friesland		Breed publiek			Doelgroep			Themakanalen				Totaal
Advies Kabeltelevisiepakket periode 1 juli 2009 - 1 juli 2010		Nederlandstalig	Friestalig	Buitenlands	Kinderen	Senioren	Cult. Minderheden	Informatie/Nieuws	Sport	Cultuureel/educatief	Muziek	
Must-Carry zenders (A)												
1	Nederland 1	A										1
2	Nederland 2	A										1
3	Nederland 3 / Zapp	A										1
4	Omrop Fryslân		A									1
5	Lokale omroep							A				1
6	VRT TV1	A										1
7	KetNet / Canvas	A										1
Must-carryzenders (A)		5	1	0	0	0	0	1	0	0	0	7
Basiszenders (B)												
8	ARD			B								1
9	ZDF			B								1
10	BBC 1			B								1
11	BBC 2			B								1
12	Discovery									B		1
13	National Geographic									B		1
14	CNN							B				1
15	Eurosport								B			1
Basiszenders (B)		0	0	4	0	0	0	1	1	2	0	8
Standaardzenders (C)												
17	GPTV Friesland							C				1
18	NDR Fernsehen					C						1
19	Animal Planet									C		1
20	TV 5 Monde Europe			C								1
21	ARTE									C		1
22	MEZZO										C	1
23	Euronews / Het Gesprek							C				1
24	TRT						C					1
25	RTL 4	C										1
26	RTL 5 / RTLZ	C										1
27	SBS 6	C										1
28	RTL 7	C										1
29	RTL 8	C										1
30	Veronica/JETIX	C			C							1
31	Net 5	C										1
32	Nickelodeon / Comedy Channel				C							1
33	TMF										C	1
34	MTV										C	1
35	UPC Showkanaal											1
Standaardzenders (C)		7	0	1	2	1	1	2	0	2	3	19
Totaalpakket		12	1	5	2	1	1	4	1	4	3	34
Percentage		35	3	15	6	3	3	12	3	12	9	100

Programmaraad Friesland											
Advies Kabelradiopakket periode 1 juli 2009 - 1 juli 2010		Nieuws en actualiteiten	Reg. nieuws en muziek	Muziek en reg. progr.	Informatie en muziek	Klassieke muziek/jazz	Nederl./Europ.muziek	Gouwe Ouwie	Popmuziek	Moderne dance-muziek	Totaal
Must-Carry zenders (A)											
1	Radio 1	A									1
2	Radio 2				A						1
3	3FM								A		1
4	Radio 4					A					1
5	Radio 5					A					1
6	VRT Radio 1	A									1
7	Omrop Fryslân		A								1
8	Lokale Omroep		A								1
9	Studio Brussel								A		1
	Must-Carry zenders (A)	2	2	0	1	2	0	0	2	0	9
Basiszenders (B)											
10	VRT Klara					B					1
11	Radio Drenthe		B								1
12	Radio Noord		B								1
13	BBC Radio 2			B							1
14	BBC Radio 3					B					1
15	Concertzender					B					1
16	WDR 4			B							1
17	NDR 1 Niedersachsen						B				1
18	NDR Kultur						B				1
19	Arrow Classic Rock							B			1
20	FIP						B				1
21	Classic FM					B					1
22	Radio NL						B				1
23	Sky Radio							B			1
24	Radio 6					B					1
25	Waterstad FM			B							1
	Vettelijk Basispakket (B)	0	2	3	0	5	4	1	1	0	16
	Vettelijk minimumpakket (A+B)	2	4	3	1	7	4	1	3	0	25
	Percentage	8	16	12	4	28	16	4	12	0	100
Aanvullende zenders (C)											
26	City FM								C		1
27	Slam! FM									C	1
28	100%NL						C				1
29	Arrow Jazz FM					C					1
30	FunX									C	1
31	Kink FM								C		1
32	Q-Music								C		1
33	Radio 10 Gold							C			1
34	Radio 538								C		1
35	Radio Veronica								C		1
36	CAZI								C		1
37	Tweede kamer Live-debatten	C									1
38	BBC World Service	C									1
39	Kerktelefoon (Upc standaard)										
40	Kerktelefoon (Upc standaard)										
41	Kerktelefoon (Upc standaard)										
	Aanvullend pakket (C)	2	0	0	0	1	1	1	6	2	13
	Standaardpakket (A+B+C)	4	4	3	1	8	5	2	9	2	38
	Percentage	11	11	8	3	21	13	5	24	5	100

Leden van de Onafhankelijke Programmaraad Friesland

- Ferwerderadiel
 - De heer H. Postma
 - Mevrouw Mr. J.F. Rouwé-Danes
- Leeuwarden
 - De heer Mr. P.A. de Haan
- Menaldumadeel
 - De heer Mr. H. van Kammen
 - De heer K. Klein Obbink
- Smallingerland
 - De heer G.J. Kroes
(secretaris en tijdelijk plaatsvervangend voorzitter)
- Tytsjerksteradiel
 - Mevrouw Mr. J. Faber
 - De heer Drs. A. Wallenburg (penningmeester)

De heer H. van der Berg (adviseur en websitebeheer)